

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
מיכל שיר סגמן
ינון אזולאי
חנוך דב מלביצקי
ולדימיר בליאק
יצחק פינדרוס
רון כץ
נעמה לזימי
מיכאל מרדכי ביטון

4176/25/פ

הצעת חוק נתוני אשראי (תיקון – אי-הכללת מידע במצב מיוחד בעורף), התשפ"ד–2024

תיקון סעיף 51 .1 בחוק נתוני אשראי, התשע"ו–2016¹, בסעיף 51 –

(1) האמור בו יסומן "א";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(ב) (1) הוכרז מצב מיוחד בעורף במדינה, כולה או בחלקה, לשכת
אשראי לא תביא בחשבון נתוני אשראי שנאספו בתקופת
ההכרזה מלקוח מיוחד, לעניין המודל הסטטיסטי שלה הדרוש
לה למתן שירותים המתבססים על נתוני אשראי וחיווי אשראי,
לעניין מתן חיווי אשראי על לקוח ולעניין דירוג אשראי שלו.

(2) בסעיף קטן זה –

"חוק שירות המילואים" – חוק שירות מילואים, התשס"ח–
2008²;

"חייל מילואים" – כהגדרתו בחוק שירות מילואים;

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 838.
² ס"ח התשס"ח, עמ' 502.

"לקוח מיוחד" – כל אחד מאלה :

(1) לקוח שמקום מגוריו נמצא באזור בו הוכרז מצב מיוחד בעורף ;

(2) לקוח שהוא חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים בנסיבות חירום ;

(3) לקוח שהוא חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים במצב מיוחד ;

"מצב מיוחד בעורף" – כמשמעותו בסעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951³ ;

"שירות מילואים במצב מיוחד" – כמשמעותו בסעיף 9 לחוק שירות המילואים ;

"שירות מילואים בנסיבות חירום" – כמשמעותו בסעיף 8 לחוק שירות המילואים ;

"תקופת ההכרזה" – התקופה שמיום ההכרזה על מצב מיוחד בעורף ועד תום שלושה חודשים מיום ביטול או פקיעת ההכרזה כאמור."

תחילה 2. תחילתו של חוק זה ביום כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023).

דברי הסבר

חוק נתוני אשראי, התשע"ו-2016 (להלן – החוק) מגדיר ומסדיר את מערכת נתוני אשראי המנוהלת על ידי בנק ישראל. מאגר נתוני אשראי בנוי מנתונים שנאספים מגופים פיננסיים שונים המעריכים את ההתנהגות הפיננסית של הלקוח, ועל בסיסם ניתן חיווי האשראי של הלקוח.

חיווי אשראי הוא כלי שמסייע לנותני אשראי להעריך את הסיכון בנוגע ליכולת הפירעון של מבקשי הלוואות. ככל שחיווי האשראי של מי שמבקש הלוואה גבוה יותר, כך יש סיכוי גבוה יותר שההלוואה תוחזר בזמן. כלי זה מסתכל על ההתנהלות הפיננסית של המבקש ב-3 שנים האחרונות, ומעריך את יכולת המבקש לפרוע הלוואות או לעמוד בתשלומים עתידיים שהתחייב לבצע. כאשר מדובר בתקופת שגרה, הכלי מנבא בצורה טובה את יכולות האשראי של לקוח.

אף על פי כן, תקופת חירום משנה את ההתנהלות הכלכלית השגרתית של לקוחות, ודורשת מהם להוצאות מידיות ופחות מחושבות, מה שעלול להביא להחזרות חיובים ודחיית תשלומים, וגורם לפגיעה בחיווי האשראי של הלקוח.

³ ס"ח התשי"א, עמ' 78.

מלחמת חרבות ברזל הוכרזה בישראל בכ"ב תשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023). לצד המאבק הביטחוני, ישנו גם מאבק כלכלי איתו נאלצים להתמודד אזרחי מדינת ישראל, חיילים, תושבים ובעלי עסקים באזורי העורף בדרום ובצפון. עובדים רבים בזמן המלחמה הוצאו לחל"ת או שהכנסותיהם נפגעו משמעותית. חלק מהחלטות הממשלה על פיצויים ומענקים הגיעו מעט מדי ומאוחר מדי, אחרי שתושבים ובעלי עסקים לא עמדו בהתחייבויות הכלכליות שלהם והוחזרו להם חיובי אשראי. החזרות האשראי פוגעות בהם ההווה, ועלולות לפגוע בהם גם בעתיד, כשהן משפיעות על חיווי האשראי שלהם. חיווי אשראי שלילי או בציון נמוך, יכול להביא להגדרת הלקוח כלקוח בסיכון גבוה, מה שעלול לגרום לריביות גבוהות יותר במתן הלוואות או לדחיות של בקשת האשראי בכלל.

לפיכך מוצע כי אם הוכרז מצב מיוחד בעורף במדינה, כולה או חלקה, לשכת אשראי, בבואה לתת חיווי אשראי על לקוח מיוחד, לא תביא בחשבון נתוני אשראי שנאספו בתקופה שמיום הכרזה על מצב מיוחד בעורף ועד שלושה חודשים מיום ביטול ההכרזה כאמור. לעניין הצעת חוק זו, הצעת החוק תחול על לקוחות מיוחדים שהם אחד מאלה: לקוח שמקום מגוריו נמצא באזור בו הוכרז מצב מיוחד בעורף, לקוח שהוא חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים בנסיבות חירום או לקוח שהוא חייל מילואים שנקרא לשירות מילואים במצב מיוחד.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ד (08.01.2024)